

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Egy évre ————— 3 frt — kr.
Félévre ————— 1 frt 50 kr.
Negyedévre ————— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.

Felelős szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők. (Deák-tér 29. szám.)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

A denevérek.

Az állatvilágnak egyik nem rokonszenves alakja a denevér. Nap-pal fekete köpenybe burkolva tölti idejét, de ha az est leple ráborul a földre, kibontja szárnyait s ide-oda mozogva surran zsákmánya után. Erős szél földre sujtja még a legvérengzőbb fajtát is s ilyenkor valamely fára vagy kerítésre iparkodik mászni, hogy repülését folytathassa. A földről, mint a madár egyenesen fölemelkedni a természettudósok állítása szerint a denevér nem tud. A politikai világnak is megvannak a maga denevérei s ezeknek is szakasztottolyan tulajdonságaik vannak, mint az állatvilágban élőknek. Szívják a nemzet véréit, fölemésztik életerejét, elernyesztik ellenálló képességét — s mindeme munkájukat sötétben, az erkölcsi eszmék elhomályosulásának idején végzik legnagyobb sikerrel, de ha a vihar földre sujtja őket, maguktól nem tudnak fölemelkedni. Nálunk ezek a denevérek egy férfiuba szokták vetni bizalmukat s a kit míg segítségükre van a legnagyobb magasztalásokkal illetnek, de mihelyt vállairól felemelkedtek, kővel dobálnak szeg: Apponyi Albert gróf. Ismeretes dolog, hogy a legválságosabb pilla-

natban megmentette a Szapáry, a Wekerle kabinetet, az is bizonyos, hogy csak az ő támogatásával nyerte meg a Bánffy kormány az egy évi halasztást a vám és kereskedelmi szövetség megkötésére. Apponyi természetesen mikor a kormányt segítette, nem önzésből, sem a liberalis rendszer iránt való szeretetből tette, hanem azt tartotta, hogy ha abban az időben és az akkor felmerült kérdésekben bukna meg a kormány, a külföld előtt az egész nemzet kompromittálva lenne. Mi Apponyinak — bár magasabb szempontból vezérelt kormány-támogatását nem helyeseltük; de azt meg büniül tudnók be, ha a quóta tanácskozásoknak a napokban felvett fonálán lépre menne. Beer udvari tanácsos ugyanis osztrák és magyar hivatalos lapok szerint új kulcsot, új megoldási alapot talált, mely szerint a quóta kérdést a legméltányosabban, — ép úgy, mint az ujonez jutalék megállapítását — a népesség számarányának megfelelőleg kell megfejteni. E felfedezés öröme a napokban összeült Bécsben a magyar quóta hetes albizottság az osztrák quóta bizottság hetes albizottságával az osztrák urak-háza egyik termében s a legszébb remények közt megkezdtek a szóbeli tárgyalásokat.

A nóta vége pedig bizonyosan

az lesz, hogy fizessünk nagyobb quótát. Nekünk pedig nem az a fontos, hogy milyen czimen dobjuk keserves verejétkkel szerzett fillé-reinket az osztrák Moloch oltárára, hanem az a fő, hogy egyáltalán ne fizessünk többet az eddiginél.

Az adó bevétel a mult évhez viszonyítva 1 millió forint csökkenést mutat. Az adóprés művészi tökéletességgel működik, az árverések napirenden vannak s mégsem képes a nép az eddigi áldozatot sem meghozni. Minden további megterhelés hasztalan, sőt az eddigi adóterhek jövedelme is, kivéve egyes különösen áldott esztendőket vissza felé fejlődik. Okos kormányzatnak ezzel számolnia kellene a bevételek hanyatlását vagy épen stagnálását a kiadások leütésével kellene ellensúlyozni, hogy az államháztartás egyensúlyát megőrizze. Ám ha a kormány örvendve az új czimnek elég eszélytelenül növeli a kiadást: Apponyi utána indul-e?

Be áll-e Apponyi denevér támasznak vagy pedig felemeli már jó eleve vétő szavát a kiszípolozott s elesigázott nemzet védelmére s actióba lép egy oly közvélemény megteremtésére, mely a kormány ütelmeinek véget vessen.

TÁRCZA

Az elemi iskolai énekköztetés.

Irta: *Pataki Lajos.*

Felolvastatt a szatmár-ugocsi róm. kath. néptanító-egyesület 1898. jun. 2-án tartott közgyűlésén.

(Folytatás és vége.)

„A népnek leirt dalt ép oly módon lehet és kell is hozzáférhetővé tenni, mint a hogy azt a leirt beszéddel tesszük”, — közli Gyertyánffy a német Kehr ellenében.

A közelebb mondottakban a hallás után, gépies módon való énektanításról volt szó. Természetes, hogy az a 3 félóráska, illetőleg 25 perczecke a 3 csoportnak adva, az énekek gépies tanítása mellett a hangjegyszeretből legfőlebb némi ritmikái elemeket nyujthat. Ámde, miként fentebb mondottuk, a gépies énektanítás, mely t. i. semmi önállóságra nem vezet a gyermeket, jelenkorunk értelmi színvonala alatti mélyen áll, és nekünk amaz idomításszerű eljárásba, mint véglegesített tanításmódba semmikép sem lehet belenyugodnunk.

Odáig fejleszteni a növendékeket, hogy egy dallamot pusztán a hangjegyekből maguktól,

idegen segítség és hangszer használata nélkül is helyesen kiolvassanak és értsenek, mint ahogy az ember az írott nyelvet olvasva megérti, — ez tagadhatatlanul legnehezebb része az elemi énekiskolának. És nem csoda, ha az önálló hangtalálás gyakorlását az evvel összekötött nehézségek s a gyermekek fejletlensége miatt német methodikusok e század közepéről az elemi iskolába nem valónak állították. Ismét mások, mégpedig legujabban német és magyar methodikusok már másképen vélekednek és célra-vezetőnek mondják a hangtalálós énekköztétést az elemi iskolában, de ennek csak felsőbb osztályaiban. Végre magyar tanterveink különbséget tesznek és míg az osztatlan elemi iskolákra nézve nem említik, a több tanítóval bíró iskolák számára már előírják a hangközökben való oktatást, sőt ennek anyagát osztályonként is meghatározzák.

Eszerint feltéve, hogy tanítók és tanítónők megfelelő zenei képzettséggel bírnak, az elemi iskolai értelmesebb énekköztetés ellen elvben komoly nehézmény fel nem hozható s legfőlebb még csak az lehetne kérdés tárgya, hogy osztatlan iskolában honnan kerítsünk még legalább heti két félórát, hogy a II. és III. csoportnak (t. i. a kapcsolt 3. 4. és 5. 6. osz-

tálynak) még külön jusson hetenként egy-egy félórája az énekre? Ha végig tekintünk az elemi iskolai óratervezeten, úgy találjuk, hogy azt a két külön félórát legczélszerűbben az illető csoportok nyelvi óráiból lehetne kiszakítani, hogy t. i. a tanítót óratöbblet ne terhelje.

Énektanítási tervezetem rövid vázlata osztatlan elemi iskola számára, nyomorúságos, heti 5 félóra mellett a következő volna. Az I. csoport hangjegyek nélkül, hallás után tanulna heti egy félórán énekeket. A felsőbb két csoport ugyancsak heti fél-fél órában szintén hallás után, de már a hangjegyeket is látva folytatná az énekek tanulását. A 3. és 4. osztályban az e csoport számára adandó másik félórán tanítjuk a ritmikái elemeket (kóta, szünetjel és taktus) és ezekkel párhuzamosan szintén lassú menetben és helyes fokozattal a hangközöket. A III. csoport (5. 6. oszt.) az ő heti másik félórájában előzőket mindig ismét és halad tovább a hangjegyek és hangközök tanulásában. Mind a két csoport gyakorolja a kemény és lágy skálát és az ezekhez tartozó alaphármas tört akkordokat részint a hangszernek fejlesztése, részint pedig a hangközök ismertetése céljából. Szem előtt tartjuk pedig mindenkor a németek utasítását: „Ein Viertel Theorie und drei Viertel Praxis,”

Városi közgyűlés.

Szatmár, jun. 13.

Gyéren látogatott közgyűlést nyitott meg a főispán. A szokásos módon rendeli ki elnök a hitelesítő küldöttséget, mely után a polgármester olvassa fel jelentését. E jelentésben röviden, de tömören volt összegezve mindazon ügy, mely városunk életében a mult közgyűlés óta felmerült és melyről lapunk időnként beszámolt az olvasóközönségnek. Pl. A németi ovoda, a népkert, az új vasuti állomás építése, illetőleg rendezésének ügye. A villamlilágítás körül felmerült harcra nem került ez alkalommal sor. Polgármester kijelentette, hogy a bizottság munkálataival nem készült el és így a csatározásra a jun. 27-én tartandó rendkívüli közgyűlést jelölik ki. Kiss Gedeon főkapitány emlékéért *jegyzőkönyvben* örökítik meg.

Az *aljegyzői állás betöltése*. A kijelölt bizottság félrevonult és az üresebésben (Raab Sándor helye) levő *aljegyzői* állásra az egyedül pályázó *Vári* Antalt jelölte, mely jelölés után a közgyűlés *Vári* Antalt egyhangulag megválasztotta. Az esküt nyomban le is tette a megválasztott.

A *községi iskola és a közutak befásításáról* szóló szabályrendelet tervezetét a közgyűlés elfogadta.

Pál János városatya ifju kitarással igyekszik városunk fejlődését indítványaival előmozdítani. A katonai bandát — mint szokta mondani — idekomendirozta. Most a tornyos ház jövője fáj neki. Nem akarja, hogy a Vigadó oda építtessék. A tanács *Pál* városatya indítványát megfelelő indokolással elvetetni határozza. *Pál* városatya feláll és irással kezében indítványát indokolni kívánja.

- Ne olvassa!
- Nem az az ő írása!
- Igenis kérem, saját kezem írása.

És *Pál* város atya olvassa tovább untalan, hogy mégis furcsa az, hogy háromszáz ezer forintot beépítenek az udvarba, (A tornyos ház udvarába) mikor nekünk van alkalmasabb helyünk is.

— Kérem, képviselő ur — szól a főispán — a beszédet el kell mondani és nem olvasni. Tessék röviden összefoglalva elmondani véleményeit.

Pál tudja mit kaszál. Elkezdett beszélni és folyékonyabban és szószaporán beszélt, mint olvasott. A tornyos ház ezen idő alatt bizonyosan helyeslőleg bólingatott — de nem úgy a közgyűlés, mely nagy többséggel a tanács javaslatát fogadta el. Hasonló sorsra jutott *Pál* városatyának a másik indítványa is, mely azt czélozta, hogy keressék meg a törvényhozás a szolgálatban levő tisztviselők fokozatos előléptetésének keresztülvitelére.

A *honvéd főreáliskolában* létesített alapítványi helyre első helyen *Méder Géza* terjesztetett fel.

A *Neuschloss-féle* nastei taningyár az általa megvásárolt erdő kihasználási idejének meghosszabbítását kéri. A szakbizottság javasolja, hogy annyi idő engedtessek a meny nyivel későbbben kapta meg a czég az erdőt, mint szerződésileg kijelentve volt. A főjegyző kívánja, hogy az okmányokat lelkiismeretesen meg kell vizsgálni e határidő megállapítására. *Pál* város atya ismét aggódik. Ő jót akar és örül, hogy a főjegyzővel most az egyszer együtt lehet; sajnos mondja *Farkas* képviselő, hogy épen a főjegyző hozza fel, hogy nincs itt az okmány, melyből biztosan megállapítható, hogy hát mikor kezdették meg az erdővágást? Maga részéről ezt az ügyet mindaddig *elintéztetlennel tartja*, míg a dolog tisztázva nem lesz. A közgyűlés magáéva teszi *Farkas* képviselő aggódását és a gazdasági szakosztályhoz vissza küldi a kérdéses kérvényre vonatkozó javaslatot.

A *szatmári lókert* bérlete árverésen kívül meghosszabbítatik.

A *szatmári hegy fejlődése*. Hogy a szatmári hegy piacza kibővítették és rendeztessék: az Éltető *Fereneczné* tulajdonát tevő szőlőnek megvételét ajánlja a gazdasági szakosztály, Jun, hó 27-én tartandó rendkívüli közgyűlés fog e tárgyban dönten.

A *népfürdő*. A közegészségi bizottság egy ingyenes népfürdő felállítását javalja. Négy ezer hatszáz frtba kerülne maga a

fürdő. Hozzá jönne még egy esomó kiadás a mérnöki jelentés szerint A gazdasági szakosztály véleménye, hogy a népfürdő teljesen ingyenes legyen, azok számára, kik a fürdési pénzt lefizetni nem tudják. Azért mennél szűkebb körre terjedő kiadással létesítsék a fürdő — és ennek teljesítésére a tanács bizassék meg. Ezt a közgyűlés el is fogadta.

A *közbádogdó* átalakítása ügyében (raktár, hűtő stb.) most is csak azt ajánlja a gazdasági szakosztály, hogy tenni kell, de csak úgy, hogy a befektetést a jövedelem behozza. Még egy másik állatorvosi állás is szerveztessék, persze csak úgy, hogy a városnak egy krajezájába se kerüljön.

A *népkert*. Már 1896-ban kiküldtek egy bizottságot a népkert rendezésére. Most végre betérjeszti javaslatát. A szakembereket meghallgatván: a mostani fák legnagyobb részének meghagyásával, csoportosításával fog rendeztetni a népkert. A gyermekek részére is fog játszótér létesíteni. 20200 forintba fog kerülni. Lesz kioszk is, mely „kerék öszszeghen 15 ezer forintot igényel“ fürdő átalakítás 5 ezer. És mind ismét a város megterhelhetése nélkül lenne végrehajtva. De addig is míg a teljes összeg (40 ezer forint) jövedelmileg biztosított: az erdő alaptól kölcsön veszik.

Hatósági átiratok. *Zólyom* vármegye átiratát a katonai oldalfegyver szolgálaton kívül használatának szabályozása tárgyában, valamint *Heves* vmegye átiratát, melyet a képviselőházhoz intézett a szoczialista bajok ügyében tudomásul veszi.

Rekettye Filep város atya (*Fereneczy János*) négy heti szabadságért folyamodik. Megadták. Hát mi lesz most! A rekettye sori választók hiányozni fognak. — Így nem lesz kilátás egyelőre — közgyűlésre! Hát a tüzzel mi lesz? Ez biztosan szünetelni fog. Csakis ezen reményben adták meg a kért szabadságot.

Millenniumi kápolna fölszentelése Bikszádon.

A bikszádi g. kath. Bazil-rendü zárda hazafias főnöke *Pásztor Arkád* a magyar nemzet ezer éves honalapításának emlékére

vagyis magyarul: elmélet egy negyedrészt, — gyakorlás 3 negyedrészt arányában.

Az eddigi csekély sikert a hangközökre oktatásban, amennyiben t. i. evvel mégis próbálkoztak az elemi iskolai énektanítók, legvalószínűbben annak az oknak lehet tulajdonítani, hogy ezelőtt vagy nem ismerték a hangközök szemléltetésének módjait, vagy nem alkalmazták azokat. Pedig, amint tudjuk, az elemi iskolában minden tantárgy a direkt, vagy indirekt szemléltetésre van alapítva, és a mai oktatásnak a korábbi időkhöz képest nagyobb sikere legfőképpen a szemléltető eljárásnak köszönhető. Lássuk tehát röviden, miben áll a hangközöknél szemléltetése, vagyis hogyan lehet azokat a fejletlen gyermekre nézve öntudatosakká tenni?

Mondottam előbb, hogy tört hármashangzatokat veszünk fel elemi gyakorlataink közé. Ezek a hármashangzatok oly feltűnők, hogy a gyermekek mindjárt elsajátítják azokat. Előének és után megtanulják pl. a *c-e-g* hármast fel és efelé énekelni. Három szilárd pontot nyertek már ezáltal a gyermekek, mert az alaphangból kiindulva az ötödöt, vagy harmadot biztosan találhatják. Ezeknek begyakorlása után a melékhangokra térünk át. A tanulónak pl. *e-től* fel *f-et* kell találnia. A harmadra már emlékszik

és ebből könnyen találhatja a rákövetkező félhangközt az *f-et*. Az *a* eltalálása végett *c-ből* felfelé az ötödöt veszszük alapul, melyet a gyermek már szintén ismer, és megtoldjuk az utána következő egész hanggal. És így tovább.

Sok énekiskola a skálát használja a hangközök leszármaztatására. A skála t. i. szintén erősen tapad az emlékezethez, és fokoként haladva rajta biztosan elvezet a keresett hanghoz; pl. *c-ből f-et* fölfele *e, d, e* sor után könnyen lehet eltalálni. És így tovább.

Még elevebb azonban a következő szemléltetési mód. Már a ritmikái tudnivalók érzékeltetése és elvonása céljából tekintettel vagyunk arra, hogy a gyermek biztosan és szabatosan énekeljen néhány oly dalt, melyek mint példák különösen alkalmasak a legszükségesebb taktuselemek szemléltetésére. Hasonlóképpen összeállítunk egy dalgyűjteményt a hangközök szemléltetése végett is. E gyűjtemény tartalmazhat egyházi és világi énekeket egyaránt, és a tanító maga is összeválogathatja azokat a kezénél levő énekekből. Fődolog azonban, hogy a minták gyanánt kiszemelt énekek kezdetei a leghasználatosabb hangközöket tüntessék fel és hogy mindegyik ének más és más szóval, ille-

tőleg szótagokkal kezdődjék. Ilyen énekek pl.: „Szent vagy Uram,“ melynek első két szótagja énekelve a félhangot adja felfelé. „Ez nagy szentség valóban“ kezdete félhang lefelé. „Napja Isten haragjának“ és „Te vagy földi éltünk“ nagy másoddal kezdődnek, az előbbi le, az utóbbi felfelé. „Az éjszaka immár eltelt“ leszálló kis harmaddal —, „Sir a madár“ gyermekdal Zsasskovszkynál emelkedő kis harmaddal kezdődik. Nagy harmaddal indul felfelé „Dicséretesél oh Mária,“ lefelé „Árva vagyok“ gyermekdal Zsasskovszkynál. „Most lett a kenyér“ negyedlet lép lefelé, „Oh égből szállott kenyér“ ugyanazt fel. „Mondj naponként és óránként“ ötödöt mutat felfelé, „Itt van, itt a szép tavasz“ gyermekdal, ötödöt lefelé. „Most az Ur Krisztusnak“ emelkedő kis hatoddal kezdődik, „Tartsa Istenünk soká“ gyermektösz, leszálló kis hatoddal. „Oh életünk reménye“ emelkedő nagy hatodot lép, „Soh'se busulj“ gyermekdal leszálló nagy hatoddal kezdődik.

Az ilyen mintaénekeket, melyeket előzőleg lassanként jól begyakoroltunk, a következő módon használjuk fel a hangközök szemléltetése céljából. Mikor egy hangközt szándékozunk tudatosá tenni, előveszszük azt a mintaéneket, mely az illető hangközzel kezdődik. Ter-

egy nagyszerű kápolnát emeltetett, melynek építése most fejeződött be s o hó 5-én, a gör. katolikusok Pünkösdjén szentelték föl s adták át magus rendeltetésének.

Ezen hazafias rend lánglelkű főnöke a történet lapjait lapozgatván s elmerengve az ősök nagy dicsőségén azon meggyőződésre jutott, hogy a keresztény vallás volt azon talpkő, melyen kulturánk s szabadságunk ezer éves palotája fölépült. Vallásos lelke hazafias kötelemeinek teljesítésében arra ösztönözte, hogy egy kápolnát emeljen, mely hirdesse a jelen- s utókornak egyaránt, hogy miként a multban a keresztény vallás volt azon talizmán, mely védpajzsul szolgált őseinknek annyi és annyi veszély között — úgy a jövőben is csak úgy szálhatunk bátran sikra az élet küzdelmeivel, ha a vallás ereje fogja aczélni izmainkat.

Az ünnepély, melyre hivatalos volt Szatmármegye egész intelligentiája, kitünően sikerült.

Az egybegyültek között ott láttuk gróf *Hugonnai Béla*, megyei főispánt s kedves nejét, *Nagy László* alispánt, *Fe ete* és *Serly* vmegyei főorvosokat, *Szuhányi* főszbirót nejével, *Nemestóthy Szabó Antal* és *Koroknay Károly* ügyvédek, *Péchy* nagybirtokost fiával *Péchy Péter* vmegyei aljzövel, az avasi gör. kath. papokat, *Naupauer*, *Eötvös* szbirókat s még igen sokakat a megye előkelői közül.

Azon vidékek lakosai, melyeken a főispán átutazott, felhasználták az alkalmat s tüntető ovációkban részesítették a megye új, szeretett főispánját s kedves nejét, kik finom előkelő modorokkal, tapintatos fellépésükkel varázsütés szerűleg hódították meg az egész megye közönségét s biztosították maguknak a lakosság minden rétegében a szeretetet!

A főispánt s kedves nejét, kik o hó 4-én indultak el N.-Károlyból az ünnepélyre, — először is Szinyérváralján, a járás székhelyén fogadták ünnepélyesen. A fogadtatásra egybegyült közönség a vonat berobogása után kitörő éljenzéssel fogadta a főispánt, *Sátor Dávid* ev. ref. lelkész üdvözölte lendületes szavakkal. A főispánné *Ó* méltóságának igen esinos virágcsokorral kedveskedtek.

A főispán Szinyér-Váralján *Szuhányi* főszbiróhoz szállot s a nap folyamán több látogatást tett. Az ünnepély színhelyére Bikszádra f. hó 5-én reggel 7 órakor indult püspök ur szép négyes fogatán nagy kísérettel; utja valóságos diadalmenet volt. Az avas hazafias vendégszerető lakossága páratlan szép ovációkban részesítette *Ó* méltóságáikat!

Avas-ujvárosban volt az első fogadtatás. A község háza elé diszkaput emeltek. *Szell* ev. ref. lelkész üdvözölte a főispánt.

Remek fogadtatásban részesítették a Avasfelsőfaluban is, hol a község érdemes lelkésze *Demján Athanasz* igen esinos, hazafias beszéddel üdvözölte *Ó* méltóságáikat. A főispán ur válaszában megköszönvén a lelkes fogadtatást, hangsúlyozta, hogy főtörkévése leend a megye érdekeit minél inkább előmozdítani.

Hosszu kocsisorban indult meg ezután a menet Bikszádra, melyet igen találóan az Avas gyöngyének neveznek sokan. Bikszád határánál 60 tagból álló lovas bandérium, nemzeti színű kokárdákkal s lobogókkal várta az érkezőket. Valóságos zászló erdő alatt vonult be ezután a hosszu kocsisor Bikszádra, hol a község részéről föllállított imponzás diadalkapu alatt *Barbul* Ágoston jegyző várta a főispánt óriási népsereg élén. A jegyző lendületes beszéddel üdvözölte *Ó* méltóságáikat s kifejtette, mily végtelen örömet szerzett mindnyájuknak a szives látogatás s biztosította Bikszád és környéke hazafias lakosságának törhetetlen hűségéről s tiszteletéről. Ugy a főispánnak, mint a grófnénak és Szuhányi főszbirónénak gyönyörű rózsza és virágcsokorokkal kedveskedtek. Nemzeti viseletbe öltözködött román fáták virágokat hintettek eléjük s egyik vadvirágokból s rózsákból összeállított remek csokrot nyújtott át a főispánné *Ó* méltóságának.

A Főispán ur válaszában kifejtette, hogy örömmel jött nejével egyetemben e helyre, mert sok szépet hallott fölöle s továbbra is hazafiságra s vallásosságra buzdította az egybegyülteket.

Leginpozásabb volt azonban a fogadtatás a sz. Bazil-rendű zárdában, a hol a

ház főnöke *Pásztory* Árkád fogadta a főispáni párt. A hármass diadalkapu alatt ezrekre menő népsereg szorongott s egetverő éljenzéssel fogadta az érkezőket.

Kölesönös üdvözlés s elszállásolás után nyomban megkezdődött a felszentelési aktus, melyet *Pásztory* Árkád végzett *Denián* Athanász, *Zubriczky*, *Vámos* pócsi, *Gábris* Kelemen és *Papp* György bikszádi szerzetesatyák segédkezésével. — Első sorban az új harangot s tornyot szentelték föl, — majd *Gábris* atya szószékre lépven remek szónoklatot tartott a hazafiasságról, a vallásosságról, kiemelvén, hogy mily szerves összefüggés van a két erény között.

A sz. beszéd végeztével a millennium kápolna fölszentelésére került a sor s ennek végeztével az egész közönség jelenlétében fölemelték az új harangot a toronyba, s miután ott elhelyezték, mozsárágyuk durrugása között éltette a házfőnök szentséges Atyánkat XIII. Leót, apostoli királyunkat, a kormányt, a főispáni párt, az alispánt stb.

Az egyházi szertartás végeztével a főispán ur *Ó* méltósága a tisztelgőket fogadta. Megjelentek előtte a szerzetes papok testületileg, a környékbeli papság *Erdős* ujfalusi lelkész vezetése alatt, az avasi intelligencia *Nagy* Imre vezetése alatt, az avasi jegyzők *Barbul* Ágoston vezetése alatt s végül a községi bírák *Miháli* László bikszádi bíró vezetése alatt.

A tisztelgések végeztével a házfőnök, külön e célra készített lombsátorban fényes ebédet adott. — Ebéd alatt ősi magyar szokás szerint megeredt a tósztozás. Az első tósztot a főispán ur *Ó* méltósága mondta *Ó* felségére, apostoli királyunkra, melyet az egész közönség állva hallgatott végig s ki-ki törő éljenzéssel s tapssal fogadott, utána a házfőnök ur mondott igen szép pohárkör szöntőt s éltette a főispánt, mint a megye szeretett főtisztviselőjét s viszontszeretét kérte az egész megye részére; — majd pedig üdvözölte a Méltóságos főispánnét s anyai oltalmába ajánlotta az Avas hazafias lakosságát. Kitörő lelkes éljenzéssel fogadták e beszédet s ennek hatása alatt a főispán ur ismételt poharat emelvén, megköszönte

mészertes, hogy azt az éneket mindenkorra megjegyezték magoknak a gyermekek, és alsóbb vagy felsőbb hangot adván nekik, bármelyik hangból is egyenlő könnyűséggel tudják megkezdni. Vegyük tanítás alá pl. a negyedhangközt lefelé. Ennek a hangköznek szemléltető mintája a „Most lett a kenyér” két kezdő hangja. Ennek az éneknek 2—3 első taktusát hangjegyekkel a táblára írjuk pl. e-ből. Ekkor a kezdő negyedet a gyermekek közreműködésével néhányszor felelemezük a skála fokai szerint. Természetesen mindjárt kitűnik, hogy a g negyedik hang e-től lefelé számítva. Most nevet adunk a talált hangköznek s ez elnevezést összekötjük a mintaének két kezdő szótagjával, mint a gyermek lelkéből kitörülhetetlen, tudatos képzet. Tegyük fel már most, hogy alkalmazás céljából egy leszálló tiszta negyedhangközt írunk fel a táblára, pl. a-t és ettől tovább jobbra lefelé e-t a vonalrendszeren belül. A gyermek szemlélve megállapítja fokok szerint a két hang távolságát s a tudatában levő eleven képzet alapján azonnal énekelni fogja a felirt negyedközt.

Es az említett módon haladunk tovább a hangközök szemléltetésében; elosztjuk ezeket legalább a két felső évfolyam idejére és felhasz-

náljuk a szakszerű tanítás minden fogását, hogy a czélt elérjük. Feltéve, hogy az elemi iskola a gyermekek fejletlensége miatt a használatosabb hangközöket mind nem bírná tudatos ismeretlel emelni, érzékeltessen és gyakoroljon belőlük annyit, amennyit képes és tanítsa meg növendékeit a hangjegyekre, természetesen az énekben rendszerint előforduló terjedelemig és tekintettel a ritmikailag könnyebb menetekre és alakulatokra. Nem teljes ugyan, de mindazáltal értékes, használható ismeretek lesznek már ezek is, melyek mellett később a karénekre oktatás százzsorta könnyebbé válnék, mint ahogyan ez a fejlesztésre képtelen, egészen gépies fülbe gyötrés útján történhetik.

Az említett segítő képzeteket, mint ahogy a lélektan nevezi azokat, még igen czélszerűen lehet felhasználni az énekkezdesnél, ha valaki a hangközök találásában nem jártas, vagy nem biztos. Tegyük fel, hogy valamely ének az alsó e-ből kezdődik. A tanító, vagy tanítónő megfujja az a-sipot s ebből a hangból kezdvén, halkan dudolja a „Most lett a kenyér” két első szótagjának megfelelő hangokat, melyek közül az utóbbi lesz a keresett és biztosan etalált e-hang, melyből aztán kezdi azt az éneket. Ha pl. a b-t keressük, kezdjük a-ból

a „Szent vagy Uram”-at, melynek második lépése adja a félhangközt felfelé. A felső a-t úgy találjuk, hogy a sip a hangjából az „Oh égből szállott”-at kezdjük, melynek „ég” szótagja ez esetben téveszhetetlenül a a-re vezet. És így tovább. E módszert hatáskörömben sikerrel alkalmazom gyakorlati tanításainknál. Sőt azt tapasztalom, hogy a hangközök szemléltetésének ez a módja, melyet, midőn az ének methodikáját tárgyalom, ismertetni szoktam, növendékeimnél a hangközök iránt való érzéket és belátást jótékonyan megindítja, homályos sejtelmeket tisztázza és ismereteiket a hangközökről a számbavehető tudatosság fokára emeli.

Még csak azt kívánom megjegyezni e helyen, hogy a hangjegyek tanításánál mindig a teljes vonalrendszert jó használnunk. Részemről helytelennek tartom néhány methodikusnak azt az eljárását, mely szerint egyenként léptetik fel a kótavonalakat. A gyermek aztán ily módon annyiszor tanulja a hangjegyeket helyzetükről felismerni, a hány új vonalat huzunk. Sőt azt is teszik azok a methodikusok, hogy az alsó violin e-t és a-t minden vonalrendszer nélkül írják fel. Természetes, hogy, ha különösen egész kótáknak írjuk azokat, semmiben sem különböznek a vonalrendszer feletti olyan

azon nagy szeretetet, melylyel úgy ő mint neje egész utjában főleg e helyen találkozt; s hangsúlyozta, hogy azt csak előlegképen fogadhatja el s főtörékvése leend a megye érdekeinek minél hatékonyabb előmozdítása által teljesen kiérdemelni s éltette a házfőnök urat, mint oly egyént, kinek valóságossága s hazafiassága nemcsak megyeszerte, hanem az egész országban ismeretes, s megigérte, hogy e helyet mindig és gyakran különös előszerezzel fogja felkeresni. A házfőnök ezután Nagy László alispán s családja egészségéért ivott. Nagy László alispán éltette a főnök 94 éves édes anyját, mint a jó és boldog anyák minta-képét. A főispán ur Szuhányi főszbirót s kedves nejét éltette. A házfőnök ur többszöri felszólalásban éltette Fekete és Serly főorvosokat. Nemestóthi Szabó Antal a járás kegyenczét a szép főszbirónét. Különösen ezen utolsó szavak elhangzása után tört ki a frenetikus tetszésnyilvánítás s a közönség valóságos tüntetést rendezett a főszbiróné mellett, ki alig győzte a gratulálásokat fogadni. Nagy László alispán a tőle megszólt lendőletességgel a hazafias g. kath. pápást éltette. Fekete Sámuel Demján Athanászt. Gábris atya a főispáné ő méltóságát igen csinos beszéddel. Barbul Jenő a megye szeretve-tisztelt főispánját s főispánját üdvözölte. — Barbul Ágoston jegyző a főszbirót s családját éltette stb. ... stb.

Este felé járt az idő, mikor a vendégek oszladozni kezdtek. Hat órakor indult el a főispáni pár Bikszádról kíséretével, kit a házfőnök Gábris Kelemen atyával és Barbul Jenő tanárral Szinyérváraljáig kísérték el. A főispánt visszatértében is mindenütt lelkes ovációkban részesítette a nép s bizonyára minden ember szívében elévülhetetlenül véssődött be azon tudat, hogy boldog az a vármegye, melynek élén oly derék, oly kedves főispán áll mint *Hugonnai Béla* gróf s oly szeretetre méltó őrzőangyala van, mint a Méltóságos főispáné s végül sajátjának mondhat egy oly lelkes hazafit s nemes főpapot, mint a bikszádi házfőnök! ...

Barbul Jenő.

alaku hangjegyekről, a felső *a*-tól, vagy *g*-tól. Az egyszerűnek téves értelmezése és tulzott hajhászata forog itt fen. A hangjegyek vonalrendszerre egy konkrét egészet képez, mely sohasem részeire különítve, hanem mindig egy teljes képben jelenik meg a gyermek előtt. Itt tehát didaktikailag helytelen eljárás volna a szintetika uton haladnunk. A gyermeknek egyszer s mindenkorra kell látnia, hogy pl. a violin *e* hangjegye nem valamely határozatlan vonalon, mint egy sodronyra fűzve, hanem véglegesen az ötös vonal rendszer legalsó vonalán áll. Ez a teljes kép lesz a gyermekre nézve könnyebb, míg az az említett aggodalmas egyszerűsítés a felfogásra nehezebb.

De hát mi szüksége van az egyszerű népnek az olyan tanulmányos éneklésre, mikor az intelligencia sem tud úgy énekelni? — Igaz, hogy ez a szembesítés nagyon meglepő, és azt mondhatjuk, hogy az a hiány a magyar, v. akármely nemzetiségű intelligenciánál korunk magas műveltségéhez semmi esetre sem méltó. Hiszen e tekintetben hátrább vagyunk a régi görögöknél! — De hagyjuk ezt most és maradjunk felvett tárgyunknál.

Hirek.

Lapunk szerkesztőjét távolléte alatt szeptember elsejéig főmunkatársunk Bodnár Gáspár fogja helyettesíteni.

Urnapját, a kath. egyháznak ezen fontos ünnepét az idén is méltóan ünnepelte meg városunk közönsége. A székesegyház, hol ő méltósága a püspök ur végezte az ünnepélyes szent misét, szorongásig megtelt ájtatoskodó hivekkel. Jelen voltak az összes kath. intézetek növendékei tanáraikkal. A körmenetnek kedvezett a gyönyörű idő. Valóságos emberáradat kísérte diadalutjában a legméltóságosabb oltáriszentséget. Az ünnepély fényét nagyban emelte helyőrségünk két díszszázada és a honvédenekar közreműködése, mely városunkban ez alkalommal lépett fel templomünnepélyen másodsor. Körme et után a hivek sokaságához maga ő méltósága a püspök ur intézett beszédet.

A gyakorlóterek megvizsgálása végett *Fabinyi Lajos* kassai hadtestparancsnok rendelkezésére *Nikoladóni* Henrik cs. és kir. alezredes az Avasba utazott, hogy a terepviszonyokról személyes tapasztalatokat szerezzen, — Cs. és kir. helyőrségünk ugyanis a jövő évtől kezdve, ha a hely alkalmasnak bizonyul, az Avas kies völgyében fogja nyári gyakorlatait tartani.

Eljegyzés. Szaploneczai *Szaplonczay* Pál m. kir. honvéd huszárfőhadnagy, *Szaplonczay* Elek batári (Ugoesa m.) földbirtokos fia jegyet váltott kis-játszi *Szeless* József kecskéméti nagybirtokos leányával, Margit kisaszonynyal.

A magyarországi kath. tanítók segélyalapjának központi bizottsága f. évi rendes közgyűlését aug. 24-én reggeli 9 órakor tartja a bpesti központi papnevelő intézetben. E gyűlésre ő méltósága a püspök ur az egyházm. képviselőjeként dr. *Steinberger* Ferencz képezdei igazgatót küldötte ki.

A szőlészeti és borászati felügyelőségek számát a földm. miniszter 21-ről 27-re emelte. Ez a körülmény a kerületek új beosztását tette szükségessé, minek folytán Szatmár és Ugoesa vármegyék és Szatmár-Németi szab.

kir. város területére Szinyér-Váralja székhelylyel felügyelőség állítottatott fel és a szakszolgálat teljesítésével *Jablonszky* György szőlészeti és borászati felügyelő bizatott meg. *Guzman* Dénes, ki eddig vármegyénk és városunk területén működött, a csáktornyai kerületbe, *Tornáczky* Kálmán eddigi ugoesai felügyelő pedig Nógrádmegyébe lett áthelyezve.

A munkácsi gróf Schönborn-féle uradalom igazgatójának *Komka* Ervin eddigi aligazgató neveztetett ki, *Nedeczey* János országgy. képviselőnek tanácsosi hatásköre az adminisztratív ügyekre is kiterjesztetett, így most az ő kezébe futnak össze a gr. Schönborn-féle magyarországi birtokok kormányzásának összes száalai.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Nagy* József helybeli járásbirósági joggyakornokot a mátészalkai járásbirósághoz aljegyzőnek nevezte ki.

A városnál megüresedett első aljegyzői állásra — mint lapunk más helyén olvasható — a tegnapelőtt tartott közgyűlésen az egyedül pályázó *Vári* Antal második aljegyző választatott meg, ki a hivatalos esküt azonnal le is tette.

A szatmáregyházmegyei irodalmi kör közelebből elhunyt két jelesének járdánházi és berencei *Kovács* Eduárdnak, ki éveken keresztül a kör buzgó alelnöke volt, valamint *Zolcsák* János nyug. főgymn. tanárnak lelkiüdvéért szeptember hónapban gyászistentiszteletet fog tartani, a legközelebbi közgyűlésen pedig emlékbeszédekben méltatja kiváló érdemeiket. *Kovács* Eduárd felett az emlékbeszéd tartására lapunk szerkesztőjét *Báthory* Endrét, *Zolcsák* János felett dr. *Fibiger* Sándor ungári kir. kath. főgymn. tanárt kérte fel.

Érettségi vizsgálatot tett növendékei a kir. kath. főgymnasiumnak — mint lapunk múlt számában említettük — 10 éves találkozásra kötelezték magukat. Ennek kapcsán azt is közöltük, hogy e határozat végrehajtására *Orosz* Alajos és dr. *Fodor* Gyula tanárok lettek felkérve, holott nem *végrehajtói* ők a dolognak, hanem az ifjuság által nagy óvatiók közt megválasztott *diszelnökök*. Ugyancsak azon értesítésünkéből kimaradt, hogy az

Egy szerző valamely népies művet ajánlani akarván, következőleg kezdett írni: „Ha megtanítjátok a népet olvasni, adjatok a kezébe jó könyveket.” Mintha csak ezt mondta volna: ha már elköveztétek azt a meggondolatlanságot, hogy a népet olvasni megtanítottátok, akkor stb. Majdnem ugyanezt mondhatnók az énekre vonatkozólag is. Ha nem tanítjuk meg a népet úgy énekelni, hogy legalább ahol lehet, a jobb hangú elemekből kevés veszéllyel fentartható énekkarokat létesítsünk és így a működőknek és az egész községnek izlését és erkölcsit tisztességes szövegű dalokkal nemesítsük, vagy pedig büntetlen gyönyörűséget szerezzünk nekik: akkor ne is tanítsunk soha semmiképen énekelni; ne is ébreszszük fel ezt a képességet a gyermekben; tünjék el inkább minden dal e föld színéről, mert az iskolából kilépő ember, ha nem tanulhat folytatólag valóban szép és nemesítő énekeket, nemsokára keres és talál majd magának másféléket, és tapasztaljuk is, hogy erkölcsileg mennyire mélyen süllyed az a néposztály, mely a legocsmányabb szövegű utcai dalokban is gyönyörűségét találja s még hozzá azokat szabadon, büntetlenül énekelheti sokaknak nagy lelki fájdalomra és ártatlan ifjuságnak megbotránkoztatására!

Ámde mit sem ér a mi vonakodásunk az énektanítástól. Az ember mégis fog énekelni. A zene harmoniája nélkül kiellené válnék a természet és élet. Ez a szép világ nem lehet oly sötét, rideg és néma! Kell tanitanunk ezután is éneket, tanítsuk tehát azt a paedagogia bölcs kívánalmait szerint!

Odysseus Trója elpusztulása után hazamenet bolyongásai közben a szirénpár szigetéhez is elhajózott. Hallani akarta ezeknek bájos énekét. De, hogy az enek elbűvölő hatalma meg ne rontsa őt, s a szirének csábító édes hangjainak ellenállhasson, a leleményes férfiú legénységének füleit viaszszal betapasztotta, önmagát pedig a hajó árboczához odakötöztette. A régi görögök e meséje a zenének titkos hatalmát érzékelteti. Ők helyesen ítélték, midőn azt tartották, hogy a zene gyönyörködtet, lelkesít, de elbűvöl és megzavarhat. És ma olvassuk, hogy II. Lajos bajor királyt a Wagner zenéje rontotta meg; ennek varázshatalma alatt lelke egyensúlyja megbomlott és értelmi világa elsötétült a boldogtalan királynak.

A 60-as évek vége felé ismertem egy lengyel származású 23—24 éves fiatal embert ki, mint katona, a szerencsétlen Miksa császár alatt Mexicóban harczolt s később hazánkba

érettségek bankettjén *Orosz Alajos* és dr. *Fechtel János* tanárok beszédet intéztek az ifjúsághoz, jóllehet ezek a beszédek valamint a már előbb említettek is a bucsulakomának kiemelkedő mozzanatait képezték. Ugy az első tévedést, mint az utóbbi hiányt készséggel igazítjuk helyre.

A lövész egyesület vasárnap tartott közgyűlésén az elhunyt *Kiss Gedeon* helyére *Uray Géza* ügyvédet választotta meg főlovászmesternek. *Kiss Gedeon* érdemeit jegyzőkönyvében megörökítette s erről a gyászoló családot is értesíti. Az egyesület ügyvédje dr. *Harsár Géza* lett dr. *Vajay Károly* helyett, ki sokoldalú elfoglaltsága miatt lemondott.

A gazdasági és iparbank a megüresedett s. könyvelői állásra *Szatmári Károly* zsidói takarékpénztári gyakornokot választotta meg.

Nagybányáról azon különös hirt hozták, hogy a tisztelegéseknél a főispán a kath. papságot a tizedik helyen fogadta. A papságnak mint egyházi testületnek ily módon való mellőzése, ha a hir igaz, mindenesetre nagy figyelmetlenség a rendezőség részéről vagy nem tudjuk micsoda, melylyel a mélyen vallásos és a kath. papságot tisztelő főispánnak bizonyára nem szerzett örömet, sem tapintatos eljárásáért a művelt közönségtől báberkoszorút kapni nem fog.

A tanképesítő vizsgálatok szóbeli része e hó 11-én tartatott meg a kir. kath. fitanítóképző intézetben dr. *Keszler Ferencz* pápai praelátus, egyházmegyei tanfelügyelő, *Kováts Béla* kir. tanácsos, tanfelügyelő, dr. *Steinberger Ferencz* intézeti igazgató elnöklete alatt az egész tanári kar jelenlétében. A jelentkezett öt növendék szép sikerrel állotta ki a vizsgálatot. *Gáspár József* és *Horváth András* magyar tannyelvű népiszkolai oktatásra jeles; *Kaisz Gyula*, *Skrobatovics Endre* és *Velker Lajos* jó fokozattal nyertek képesítést.

A ruthén nép sorsának javítása aktualis dolog, irányadó körökben is behatóan foglalkoznak már e kérdéssel. *Gerster Miklós* kir. iparfelügyelő most is Ungmegyében időzik, hogy tanulmányokat tegyen, mely ipartelepek volnának felállítandók, hogy a népnek állandó keresetforrást biztosítsanak. Szép,

vsszakerült. Ennek a fiatal embernek egyetlen nótája volt: egykori ezrede harci indulója, egy Donizetti-féle gyújtó dallam. Mikor ez neki eszébe jutott és valakivel, ha csak egy szál hegedűn is elhuzathatta azt, mintha kicserélték volna. A különben csendes, nyugodt fiatal ember olyankor föl pattant székéről és lángoló szemekkel, kipirult arczczal, hevesen gesztikulálva énekelte el az ő harci dalát lengyelül. Később olvastam Klopstoecknak a zenéről egy nevezetes mondását, mely paedagogiai művekben körutat tett, s már úgy szólván szegénységre vall, azt idézni. A nagy német költő, miként Dierwegnél Hentschl közli, azt mondá egyszer kortársának, a „Marseillaise“ nevű híres francia nemzeti induló szerzőjének, hogy „veszedelmes ember, mert több, mint 50 ezer németet ölt meg.“ Nem volt szándékom idézni ezt a nagyon is ősmert mondást. Csak azt akartam megjegyezni róla, hogy az én lengyelemnek említett viselkedése után annak a jeles mondásnak minden betűjét elhiszem.

Gyönyörködünk egy szép festményben, bámuljuk a szobrászat és építés remekeit, de elmondhatjuk, hogy semmi más művészet nem bír oly hatalommal az ember lelke felett, mint a zene. A paedagogia nagy erkölcsi eredménye-

szép, csak az a kár, hogy még mindig a tanulmányozásnál vagyunk, holott a nép éhínséggel küzd és napról napra súlyosabb viszonyok közt tengeti életét.

A szatmári kir. kath. főgymnasiunban. az 1897/8. iskolai év végén a vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: Junius 15-én délelőtt a VII., VI. és V. osztály hittanból: délután IV. A és IV. B osztály a hittanból. Junius 16-án délelőtt a III. A, III. B., II. A II. B. osztály hittanból; VII. osztály természettan, mathem. és egészségtan; VI. osztály magyar-, német nyelvtanból és történelemből; V. osztály latin, görög nyelv és görög pót. magyar és rajzból. Délután I. A és I. B. osztály a hittanból; VII—III. osztály a román nyelvből. Junius 17-én délelőtt IV. A osztály latin és magyar nyelvből; IV. B. osztály természetrajz, algebra és rajzoló geometriából; III. A osztály magyar és latin nyelvből; II. A osztály latin- és magyar nyelvből; II. B osztály számtanból; I. B. osztály latin- és magyar nyelvből. Junius 18-án délelőtt a VII. osztály magyar-német nyelv- és történelemből; V. osztály matematika, történelem és természetrajzból, III. B osztály latin-magyar nyelvből: II. B osztály földrajz és geometriából; I. A osztály latin- és magyar nyelvből. Junius 20-án délelőtt a VI. osztály természetrajz és matematikából; IV. A osztály algebra, természetrajz- és rajzoló geometriából; IV. B osztály latin- és történelemből: III. A osztály német nyelv és történelemből; III. B osztály történelem és német nyelvből: I. A osztály földrajz, számtan és rajzoló geometriából. Junius 24-én délelőtt a VI. osztály latin nyelv, gprajz, gpmagyar és görög nyelvből; III. A osztály természettan, földrajz, számtan és rajzoló geometriából; II. A osztály rajzoló geometria, számtan és földrajzból; II. B osztály latin és magyar nyelvből, I. B. osztály rajzoló geometria, földrajz és számtanból. Junius 25-én délelőtt a VII. osztály gpmagyar, gprajz, latin és görög nyelvből; V. osztály német és magyar nyelvből; IV. A osztály német és történelemből, IV. B osztály német- és magyar nyelvből; III. B osztály természettan, földrajz, szám-

ket vár a zenei műveltségtől és természetesen a zenének leginkább hozzáférhető, legértelmesebb és legérzelmesebb alakjától, az énektől.

Jézus Krisztusnak, mint a tanítók eszményképének üdvözlésével kezdtem meg jelen felolvasásomat. Az Úr Jézus maga, miként sz. Máténál (26, 30.) olvassuk, énekelt ugyan, bár e tekintetben egyenes mintaképet nem nyújtott nekünk, tanítóknak. Mint Isten, más értelemben létesíté ő zenei örök alkotásait, melyekért mindenkor szívből eredő hálaénekekkel tartozunk Neki. Az ércz kürtöknek megrázó harsogást adott ő, a fuvalának édes, lágy zengzetet, a húroknak elbűvölő rezgéseket, az emberi hangnak ezüst csengést és föltára a melodiában és harmoniában szellemvilágának oly szépségeit, melyeknek élvezete nemesít, békit, nyugtat, fölemel, áhitatra kelt, lelkesít, vigasztal és e földi lét bajai között a legtisztább örömekek kimerithetetlen forrása.

tan- és rajzoló geometriából. Szatmár, 1898. junius 12-én. *Az igazgatóság.*

A megyei levéltár ügye. Csak most ke-rekedik parázs kis skandalum a levéltáros kinevezésénél, ha ő méltósága a főispán ur közbe nem lép. Eddig csak az volt a baj, hogy öreg ember volt a levéltáros, kit régi szolgálatánál fogva nem köteleztek az oklevéltári képesítő vizsgálat letételére, most meg értesülésünk szerint a törvény nyílt és határozott tilalma ellenére nemesak oklevéltári képesítéssel nem bír, hanem 1) államilag nyugalmazott, tehát hivatalból munkaképtelen, 2) korra nézve márigén előhaladt s 3) az oklevelek olvasásával és rendezésével semmi összefüggésben nem álló physikai és matematikai tanszékre képesített penzionatus tanárt akarnak oklevéltárosnak kinevezni. Ha ez a kinevezés ideiglenes, ugy semmi értelme, mert ezt az oklevéltárt végrelalahára rendezni kell, ha meg végleges a kinevezés, ugy törvényellenes, mert Szatmár-megye levéltára nem penzionatus polgármesterek, bírák és tanárok menedékhelye vagy mellékkeresete, hanem kell, hogy nyilvános, hiteles hely, megyei fontosságú hivatal legyen, a hova nem elég a nagy kor, a penzió, egy kis latin nyelvi konyitás meg nagy porezió jóakarát. Ide első sorban történelmi, diplomatikai és bibliothekai tudás, azután munkabíráóság, oklevéllel bizonyított arravalóság és ambíció kell, melynél fogva az illető e levéltár kinevezését irodalmilag értékesítheti. Tessék a budapesti egyetem böleseleti karának kihirdetni a pályázatot s arra fiatal tanárt vagy jogászt kinevezni. Fiatal ember megél 1300 frtból s ha beválik, fizetése emelését is remélheti.

Önképzőköri záró ünnepélyt, ének és zene vizsgálatot tartott az ev. ref. főgymn. a mult vasárnap a Vigadó nagy termében. Az előadott ének és zenedarabok teljesen kielégítették a jelenvolt nagy közönség várakozását, *Szentiványi Sándor* és *Fehér Gábor* VIII. oszt. tanulók szavalata művészi színvonalon állott. *Maruska János* titkár évi jelentése arról tesz bizonyosságot, hogy az ifjúság teljes odaadással fáradozott egy hosszú év folyamán az önművelődés terén. Méltán illeti meg elismerés *Mátray Lajost* az önképzőkör elnökét, *Markos Imrét* a zenekar, s *Tar Károlyt* az énekkar vezetőjét, mert szép eredmény nem képzeltető sehol a vezető tanárok buzgalma nélkül. — A tornavizsgálatot szombaton délután tartotta meg a ref. főgymn. szintén igen szép sikerrel. A szabatos gyakorlatok, a tapasztalt rend és fegyelmezetttség *Regéczy Sándor* tornatanár műve, melyért neki dr. *Farkas Antal* elnök a gymn. tágas udvarát teljesen betöltött közönség helyeslése között mondott köszönetet.

Tornavizsgálatot tartatott a kir. kath. fitanítóképző intézet elüljárósága e hó 11-én az ifjúsággal. A gyakorlatok *Lehoczky József* tornatanár vezetése alatt szép redben folytak le, olykor meglepő benyomást gyakoroltak a szemlélőre. Általános megelégedést keltettek a szabadgyakorlatok, melyekben az ifjúság sok ügyességről tett bizonyosságot. A vizsgálaton ő méltósága a püspök ur is megjelent *Szabó István* titkár kíséretében, élénk tetszéssel szemlélte az ambíciósus küzdelmet, a legjobb rekordot ért növendékeket tallérokcal és koronákkal jutalmazta, az elüljáróság is több pályadíjat osztott ki.

A kir. kath. főgymn. gyorsíró köre f. hó 12-én vasárnap d. u. 3 órakor tartotta versenyrással egybekötött záró gyűlését. A

gyűlés nyilvános jellegű volt, melyen a város intelligens közönségéből számosan megjelentek, kik meleg érdeklődéssel viseltettek a gyorsírás művészetéért. Dr. Fodor Gyula tanár, a kör elnökének lelkes hangú megnyitói szavai után a versenyírás következett, mely 2. részből állott u. m.: látványos és szakszerű versenyírásból. Az elnök tanár ur dictatuma után Ambrózy Sándor VII. oszt. t. irt a táblán, mit ezután Csomay Aladár VI. oszt. t. azonnal leolvasott, majd pedig az összes versenytársak egyszerre 160 szótagos (percenkénti sebességgel) papírra irtak s többen stenogramjaikat nyomban felolvasták. Erre következett a szakszerű írás verseny. Az I. fokon percenkint 120 szótag, 3 percig. Nyertesek lettek: I. díj. Király Győző IV. oszt. t., II. díj. Holzmann István IV. oszt. t., dicséret okiratokat kaptak: Erdélyi Géza IV. A. oszt. t. és Krompaszky Sándor III. B. oszt. t. A II. fokon percenkint 160 szótag, ugyancsak 3 percig. Nyertesek I. díj Déry István VII. oszt. t., II. díj Bertalan Alajos VI. oszt. t., III. díj Csomay Aladár VI. oszt. t. Okirattal lettek kitüntetve: Supka Géza, Tanódy Endre és Mandelbaum Izidor VI. oszt. tanulók, Mindkétfoku versenynél az I. II. és III. díjat nyerők a magyar irodalom remekíróinak műveivel lettek méltóan jutalmazva. Végül a harmadik vagyis a legfelső fokon, percenkint 250 szótag, 3 percig egyfolytában minden pihenés nélkül. I. díjat (10 koronás arany) Ambrózy Sándor VII. oszt. növendéke, II. díjat (5 korona) Csomay Győző III. oszt. növendéke nyerte. Majd Lakatos Géza az intézetnek 8 éven át jeles növendéke, a gyorsírókör titkára olvasta fel jelentését a kör évi működéséről s egyuttal köszönetét fejezte ki többi tisztársainak támogatásukért, melylyel nehéz és fáradságos munkájában készséggel segítségére voltak. A kör a kebeléből távozó vasszorgalmu titkárának 4 éven kifejtett sikeres és buzgó működése elismerésül jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, ugyanez alkalommal *Szieber* Ede tankerületi főigazgatót és Bódogh Jánost az O. M. Győrösök egyesület ügyvezető igazgatóját, a kik a kört megalakulása óta állandóan meleg érdeklődéssel kísérték és több ízben hathatósan támogatták, disztinguálták választotta. Végül dr. Fodor Gyula az ifjuság szeretett tanára, most is mint mindenkoron, ismert ékes szavaival buzdította ifju tanítványait, hogy a jövőben továbbra is érdeklődjenek az írásnak e szép, hasznos és megbecsülhetetlen művészetéért.

A szatmári kir. kath. tanító-képző évről ünnepe f. hó 12-én volt. A hálaadó isteni tiszteletet az intézet kápolnájában dr. Steinberger Ferenc igazgató tartotta, az ifjusági énekkar pedig szebbnél szebb énekeket adott elő. A „Te Deum” után a növendékek a tanári karral élükön a nagy terembe vonultak, hol az igazgató mondott mély hatású, az elmúlt tanévre visszatekintő beszédet. Örömmel jegyezte meg az igazgató, hogy a tanító-jelöltek e tanévben úgy erkölcsi, mint szorgalmi tekintetben *dicséretre méltó* módon viselkedtek. Aztán kiosztotta a jutalomdíjakat. A *Serly* féle alapítvány kamatját nyerte *Kölcsey* Rudolf II. éves növendék, ki úgy erkölcsi viselet, mint a tanulmányokban legjobban kitűnt. *Ratkovszki* Soma volt képző-intézeti tanártól felajánlott egy darab aranyat *Fischer* Pál első évi növendéknek adta a tanári kar a legpéldásabb viseletért. A *Tótfalussy* tanár díját (5 frt.) *Horváth* András kapta, ki a hittan módszertanának tanulásában nagy szorgalmat tanusított.

Mátészalka nagyközség közönsége az ujjonnan épített díszes község háza ünnepélyes felavatása céljából folyó 1898. évi június hó 19-ik napján jótékonyezélu táncvizsgálommal egybekötött ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje: 1. Déli 12 órakor a község ház átadása, illetve átvétele tárgyában diszközgyűlés a község ház tanácsstermében. 2. Délután 1 órakor társas ebéd az új épület emeleti helyiségeiben, melyen a hölgyközönség is részt venni felkéretik. 3. Délután 4 órakor a mátészalkai zenekar és a fábiánházi fuvó banda közreműködése mellett a községi tűzoltó egyesület által tartandó diszgyakorlat és tombolával egybekötött népnepély a vásártéren. 4. Este fél 9 órakor zártkörű táncvizsgálom a „Hungária” szálloda nyári helyiségeiben. A társas ebédén egy teríték ára borral és ásványvízzel 1 frt. 60 kr. Bál belépti díj: Személyjegy 1 frt., Családjegy 3 frt. Vendégek elszállásolásáról gondoskodva leend. A meghívó a bál belépti-jegy megváltása alkalmával — kívánatra — előmutatandó.

A kereskedő tanoncziskolai bizottság dr. Farkas Antal elnöklété alatt folyó hó 10-én ülést tartott, a melyen a tanévet bezáró vizsgálatok idejét megállapította. Elhatározta továbbá, hogy a vizsgálatok végeztével a milenium emlékére ünnepély tartassék, a melyen *Osváth* Elemér tanár fog beszélni, a tanulók pedig szavalatokkal vesznek részt. Megbizta az igazgatót, hogy a rendelkezésére álló összegből a jobb tanulók megjutalmazására a miniszteri rendelet értelmében a *Lampel*-cégtől rendeljen könyveket. A III. oszt. olvasókönyv kiküszöbölésére ezen üléstől jelentés teendő az iparisk. főigazgatóhoz. A nagyvásárokat megelőző nap állandó iskolaszünetnek mondatott ki. Az igazgató megbizatik évi értesítő szerkesztésével. A vizsgálatok a következő napokon tartatnak meg: június 17-én d. u. 3 órakor az izr. vallástanból az izr. elemi iskolában, június 18-án d. u. 4 órakor a r. és g. kath., valamint az ev. ref. vallástanból a kir. kath. főgymnáziumban; június 19-én vasárnap d. e. 10 órakor a többi tárgyakból u. o. A vizsgálatokra elnökökül Antal Dániel alelnök, *Teitelbaum* Herman, *Páskuj* Imre és *Lövy* Miksa tan. isk. biz. tagok kérettek fel.

Királyi ajándék vagy tíz szobor nemzetünk nagyjainak czim alatt főmunkatársunk *Boánár* Gáspár kipróbált tollából egy füzet jelent meg, melyben a népies előadástérén mesteri routinnal ismerteti történetünknek ama kiváló alakjait, kiknek emlékét a király Budapesten szobrokkal fogja megörökíteni. A mű *Lövy* Miksa könyvkereskedésében kapható, ára 1 korona.

Tűz ütött ki ismét *Ubrezen*-ben, de mivel szélesend volt, csak egy csür égett le. Ez a gyakori tüzeset nem magyarázható meg más-ként, minthogy a község lakosai közt vagy gonosztevőknek, vagy pyromaniában szenvedő egyéneknek kell lenni. Kivánatos a hatóság legerélyesebb fellépése, hogy különösen éjjelenként titkos rendőrök őrködjenek. A tettest mindenáron kézre kell keríteni, mert ilyen körülmények között a lakosság vagyona minden pillanatban veszélyeztetve van.

Táncestélyt rendeznek az ev. ref. főgymnasiumnak érettségi vizsgálatot tett növendékei e hó 25-én az önképzőkör alapja javára a *Lövölde* helyiségében. A mulatság kedvezőtlen idő esetén is meg fog tartatni, mert fedett helyiségről gondoskodva lesz. A rendező bizottság élén *Osváth* Elemér tanár áll. Személyjegy 1 frt., családjegy 2 frt 50

kr. tanulójegy 50 kr. Az estély 7 és fél órakor veszi kezdetét.

Verseny kuglizást rendez a szatmárnémeti iparos olvasókör folyó hó 19-én vasárnap saját tagjai közt. 1-ső díj 15 korona, 2-ik díj 10 korona aranyban, 3-ik díj 8 korona értékű két szép tájkép, 4-ik díj 6 korona értékű egy díszes asztali lámpa, 5-ik díj 4 korona értékben egy díszes konyak szerviz. A verseny kezdete délelőtt 10 órakor.

Pályázati hirdetés. A m. kir. országos kataszteri felmérésnél több mérnöksegédi, felmérési növendéki s dijnoki állás betöltése végett ezennel pályázat nyitattik. *Javadalmazások:* 1. mérnöksegédnél évi 500 frt. fizetés, évi 280 frt. mukaáltalány és megfelelő lakpénz; 2. felmérési növendéknél évi 400 frt. segélydíj és 240 frt. munkaáltalány; 3. dijnoknál 1 frt 50 kt. napidíj; ezenkívül valamennyi állásnál hivatalos utazások alkalmával a szabályszerű utiköltségek és a külső nyári munka tartamára szabad lakás. *Pályázati feltételek:* magyar honosság, ép, erős testalkat, feddhetlen előélet s az alább leírt s előírt képzettség; u. m. A műegyetem mérnöki szakosztályát végzett és oklevéllel, illetve abszolutoriummal bíró pályázók, továbbá a selmeczbányai erdészeti, illetve erdőmérnöki szakiskolát végzettek az esetben, ha az államvizsgát is sikorrel letették mérnöksegédeké, az államvizsgával nem bírók. valamint a magyaróvári gazdasági akadémiát vagy a műegyetem első két folyamát szabályszerűleg végzett ifjak felmérési növendékeké fognak kineveztetni. A reáliskolát vagy gymnasiumot esetleg ezzel egyenrangú középtanodát sikeres érettségi vizsgával végzett ifjak felmérési dijnoki minőségben fognak felvétetni, megjegyezvén, hogy felmérési növendék és dijnokká csakis női neműeknek alkalmaztatnak. A pályázók életkorukat, egészségi állapotukat, feddhetlen előéletüket, nős vagy női nemű állapotukat, eddigi alkalmaztatásukat és tanulmányaik sikeres bevégezését igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeket, még pedig azok, kik állami alkalmazásban állanak felettes hatóságaik útján, s a kik állami szolgálatban nem állanak az illető törvényhatóság útján legkésőbb f. év július hó 15-ig a m. k. Pénzügyminiszteriumhoz nyujtsák be. Bővebb felvilágosítást nyujt a m. kir. 2. felmérési felügyelőség, Szatmár Hám János utca 12 szám.

Iskolai ünnepély. Szépen sikerült iskolai ünnepély folyt le a szatmári gör. kath. elemi iskolában f. hó 12-én délelőtt az 1848. április 11-én szentesített törvények és a király koronázása évfordulójának emlékére. Az ünnepély a leányosztály igen izlésesen feldiszített tágas termében folyt le. A terem csakhamar megtelt nagyszámu közönséggel. Megjelent az ünnepélyen a város ügybuzgó polgármestere is. Az iskolaszéki elnök, miután betegsége miatt akadályozva volt, *Anderkó* Bertalan leányosztály tanítóját mint korosabb tanítót bizta meg az ünnepély megnyitásával, ki miután eme feladatának igen szép s jól átgondolt szavakkal megfelelt, a gyermekek a „Hymnus”-t énekelték el. Azután több fiu és leány-növendék hazafias szavalatai és dalai következtek, miket a kicsinyek meglepő precisitással és lelkesedéssel mondtak el. *Nyisztor* Endre tanító pedig nagy szakértelemmel szerkesztett s a gyermekek szívéhez szóló beszédben méltatta az ünnepély fontosságát, kiemelvén az 1848-iki állapotokat, melyekre a szabadság-ébredés következett, minek kifolyása az 1848. ápr. 11-én szentesített törvény volt.

Öröm volt látni a kicsinyek lelkesedését, kik tanítójukat megértették, s szavait szívókbé vésték. A tárgysorozat bevégeztével a polgármester megdicsérte a kicsinyek ügyességét és szorgalmát; buzdította őket mint leendő jó polgárokat, hogy a történelem hőseinek nagy tetteiből lelkesedve tanulják meg szeretni hazájukat. Aztán az intéző s oktató tanítókhoz szólva örömeinek adott kifejezést, hogy nemcsak a hosszas ismeretek gyarapítására törekcszenek növendékeiknél, hanem ily szép ünnepélyek rendezése által a hazafiságot ápolják s jó honpolgárokat nevelnek.

A városi hatóság a himlőjárvány miatt elrendelte, hogy a népiskolákban a vizsgálatokat 5 nap alatt fejezzék be és bocsássák el a gyermekeket. Ennélfogva a rk. elemi fiunépiscolának lapunk mult számában közölt vizsgálati-rendje is változást szenvedett. A vizsgálatok köv. rendben fognak megtartatni: 16-án a 4-ik osztályban, 17-én az első, 18-án a 2-ik, 20-án a harmadik, 21-én az 5 és 6 ik osztályban, 22 lesz a Te Deum és az isk. év bezárása. A vizsgálatok napokint reggel 8 órakor kezdődnek.

A szatmári izr. filléregylet és népkönyha 1898. évi június hó 18-án a polgári löveldeben zártkörű majálist rendez. Kezdeté 8 órakor. Családjegy 2 frt, személyjegy 1 frt. A táncmulatság kedvezőtlen idő esetén is meg fog tartatni.

Ügyvédi irodáját dr. Herman Lipót Zilahról Szatmárra (Kazinczy-utca Gross Jakabb háza) helyezte át.

A „Le Progrès“ e heti száma igen változatos, gazdag és érdekes tartalommal jelent meg. A párizsi világkiállítás közeledtével a „Le Progrès“ iránt a legnagyobb mértékben növekszik az érdeklődés, mert e magyar és német magyarázó jegyzetekkel ellátott, illusztrált francia heti lap módot nyújt mindenkinek, ki a francia nyelv legegységibb fogalmait bírja, hogy rövid idő alatt a francia nyelvet és annak sok sajátosságát, szólásmódjait a lehető legnagyobb könnyűséggel elsajátíthassa. Előfizetési ár negyedévenként 2 frt. Az előfizetési pénzek a „Le Progrès“ kiadóhivatalába: Budapest, VII., Kertész-utca 50. küldendők.

A szőlő megvédése a fagyoktól. Két francia szőlőgazda azt állítja, hogy ha repcét, vagy karórépát vetünk a szőlő közé, megmenthetjük azt az elfagyástól. A vetésnek október folyamán kell történni s májusra e növények egy méternél is nagyobb magasságot érnek el s megvédik a tőkét az esetleges fagyoktól. Mihelyt a fagyoktól nem kell már félni, a védőnövényt lekaszáljuk és a talajt megkapáljuk s a hajtás, mely kezdetben megszünt, csakhamar erőteljes fejlődésnek indul, úgy, hogy két hét alatt utóléri a többi. A költség pedig, ha tekintetbe vesszük, hogy a repce, vagy a karórépa

kitűnő takarmányt szolgáltat, — nem is tulajdonságos nagy. De még fontosabb az, hogy ily módon a talajban semmiféle féreg pondrójának, vagy álezájának nyoma sincs, úgy, hogy már is gondolták a már kísérletet tevők, hogy emez eljárásban nem találták-e meg a filokszerá ellen való védekezés hatatos módját.

Vidék.

Nagy-Károly, június 13

Urnappja. Gyönyörű idő kedvezett a szép kath. ünnepnek, melyen fehérbe öltözött iskolás leánykákön és a tanuló ifjuságon kívül igen sokan vettek részt. A körmenetet Palzer Ernő plébános vezette. Gróf Károlyi György direkt azért jött haza Bályogról, hogy a körmeneten jelen lehessen.

Főispán ur öméltósága Erdődre utazott, hogy a járás viszonyait szemügyre vegye.

A megyei közigazgatási bizottság szombat délelőtt ülést tartott, melyen szóbakerült 1) a megye területén pusztító sertésvész, a mely Ecsed, Géres, Dobos és szekeres falvakban még egyre tart, 2) az erdődi kórház megvétele (11.100 frt.), 3) a magyar nyelv tanítása az elemi iskolákban s végre az állandó thema: 4) a matolesi hid. Utóbbi megint Luby hozta szóba. A magyar nyelv tanítása csupán az oláh falvakban gyöngé.

A Kölesey egyesület színügyi bizottsága Kunhegyi Mór direktornak engedte meg hogy aug. szept. hónapokban N-Károlyban játszassék, honnan Szatmárra költözik.

A palagra Nagy-Károlyban. Ez irtóztató betegség ez idén Erdélyben tünt fel először s már is Szatmár és Szilágy megyébe hatolt.

Oka kimerültség a szegénység és rossz táplálkozás miatt. A napérintette helyeken vörösbarna foltok támadnak, melyek később megkérgesednek s leválnak. A seb felülete a senyvedő izmokat mutatja. A baj azután lejjebb hatol s a csontokat, izületeket rontja meg. Gyógyítása majdnem lehetetlen, mert ellenszerét nem ismerik. Legfeljebb jól tartják, pihentetik a páczienst s tisztán kezelik a kisebesült tagjait. Ez a palagra a legesatanósabb czáfolata az akadémikus kijelentéseknek, hogy nincs Szatmár megyében szocializmus, mert szegénység sincsen. Így neveti ki az élet a szürke theoriákat.

Alsó-Kapnikon az állami el. iskola tanulói az ezredévi és koronázási emlék ünnepélyt Zagyva József helyettes áll. tanító vezetése mellett a következő műsorral ünnepelték meg: 1 Hymnus, énekelték a növendékek; 2, Elnöki megnyitó, tartotta Hullán János gond. elnök. 3. Üdv a királynak Nagy L tól, szav. Markovics Lajos. III. oszt. növ. 4. Üdv. és áldás, dal, énekelték a növ. 5. Ki volt Árpád, szav. Csery Jenő II. oszt. növ. 6. Ezer év és koronázás, irta és felolvasta Zagyva József h. áll. tanító. 7. A magyar polgár, szav. Szontág Árpád II. oszt. növ. 8. Talpra magyar, dal, énekelték a növ. 9. Térkép koszoruzás, elmondta Nagy Jolán III. oszt. növendék. 10. Szilágyi Erzsébet szav. Krassay Vilmos II. oszt. növ. 11. Szittya vitézek, dal, énekelt. a növ. 12. A magyar zászló szav. Krassay Gyula I. oszt. nov. 13. Árpád apánk dal, énekelték a növ. 14. A honleány szav. Csery Aranka II. oszt. növ. 15. Végszó, tartotta Hullán János gond. elnök. 16. Hazádnak rendületlenül dal, énekelték a növendékek.

A MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNBÁNYA-RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19.

A cséplési idény

alkalmából különös figyelmébe ajánlja a t. cz. gazdaközönségnek, valamint gőzmalmoknak, szeszgyáraknak, téglá- és mészégetőknek és egyéb iparvállalatoknak **kazánfűtéshez** kiválóan alkalmas

akna-cséplési (koczka) és darabos-szenét

királdi és sajószentpéteri bányáiból legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva

Ajánlattel és egyéb felvilágosítással szives készséggel szolgál a

„MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNBÁNYA-RÉSZVÉNYTÁRSULAT“ BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19.

vagy annak képviselője: **Hevesi Gyula ur DEBRECZEN.**

Óvakodjunk utánzásoktól!

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Az **ADRIANCE, PLATT** és Co. A **V. VERMOREL**-féle

new-yorki gyár világhírű „**ADRIANCE**“ villefranohei gyár világhírű „**ÉCLAIR**“

kéveköto-, marokrakó arató- peronospora-feros- és fűkaszálo-gépeinek kendőinek

magyarországi kizárólagos képviselőte.

Minden a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint:

vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.

legjutányosabb beszerzési forrása.

33667

A szövötkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „**ÜZLETI ÉRTESTŐ**“-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

ORGONA-ÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

Rieger testvérek

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül **186** esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz, Olasz és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

Magyarország legrégebbi
egyházi szerek és zászlók
gyára.

Oberbauer Alajos utóda,

József főherceg es. és kir. fensége
és Klotild főhercegnő asszony ó es.
és kir. fensége udvari szállítója.

Gyár és raktár:

BUDAPEST,

Váci-utca 14. szám.

Alapított 1863-ban. Ötször kitüntetve.

Ajánlja:

miseruha és egyházi szerelvényekből dusan felszerelt nagy raktárát, mely bővelkedik góth-, román és renaissance-stylű ruhákban, valamint pontifikáló szerekben,

**Egyházi és egyleti zászlókban,
ércz- és faárúkban stb.**

Árjegyzékek és költségtervezetek díj- és bérmentesen küldetnek.

Oltáregyleti szállító

Elvállalok képkeretezéseket a legfinomabb kivitelben, ablak javításokat háznál is végeztek.

GYÓRY KAROLY ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

Ajánlom dusan felszerelt üveg- és porcellán kereskedésemet, mint legolcsóbb bevásárlási forrást.

Építkezők figyelmébe.

Belga (solin) vörös jegyű cseh, kék jegyű magyar, mintázott és homályos táblákra ez idényre igen olcsó árakat szabtam, ez üzletágra nagy súlyt fektetek. Kérem saját érdekében is költségvetésemet bekérni, a munka szolid kiviteléért jótállást vállalom.

Gazdasszonyok figyelmébe

Brünni vaslemez főző-edények, serpenyők, veidlnigok, szabadalmazott kávéfőzők, pocsonyesütők, evőeszközök, hűverők, főző- és konyhakanalak, pörköltök, dobozok, reszelők, darálók, sütő formák és még sok használati cikkek nagy választékban.

Házassulók figyelmébe.

Menyasszonyi kelegyék, étkező, kávé, teás, fekete kávé készletek legfinomabb carlsbadi porcellán, ugyszintén angol (fajans) és magyar majolika több mint 100 minta van állandóan raktáron. Ivó készletek, francia (bakarát) cseh beégetett és magyar mintázott, bámulatos olcsó árban.

Vendéglősök figyelmébe.

Törvényesen hitelesített üvegek és porak a legújabb mintákban, sörös pohár 0,5, 0,3, 1/4 l. Berndorfi Alpaca és ezin acéll evőeszközök, Kávés-tálcák, fehér és mintázott kávéházi edények, porciós oválok és vizes palaczkok kedvezményes árban.

Ditmár R. szalon, ebédlő- hálószoba-lámpák, álló és asztali lámpák, kerít lámpák.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Boulogne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1898-ik tavaszi és nyári idényre:

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

különösen:

meleg téli **havelokokat**, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül **18** frt, ujjakkal **24** frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, bélelve **34** frt.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból, tartós és diszes kivitelben. **Szövetek méter-számra** is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállítanak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.